

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Одеської області

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
керівникам загальноосвітніх навчальних закладів
об'єднаних територіальних громад
щодо
оформлення інформаційно-довідкового
куточку з питань цивільного захисту
у загальноосвітніх навчальних закладах

Рекомендовано педагогічною радою НМЦ ЦЗ та БЖД Одеської області
Протокол № 1 від 09.02.2018

Укладачі:

Васильченко С.Б., завідувач обласного методичного кабінету навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області

Сергей І.В., методист обласного методичного кабінету навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області

Рецензенти:

Семків І.В., заступник директора департаменту – начальник управління цивільного захисту Департаменту з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами Одеської обласної державної адміністрації

Галак А.В., полковник служби цивільного захисту, начальник управління організації заходів цивільного захисту Головного управління ДСНС України в Одеській області

Методичні рекомендації розроблені для керівників та педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів об'єднаних територіальних громад з метою допомоги при оформленні інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту для отримання учасниками навчально-виховного процесу інформації та відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях з урахуванням особливостей розташування навчального закладу та можливих надзвичайних ситуацій та небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації на території об'єднаної територіальної громади.

Рекомендації містять варіанти інформаційно-тематичного наповнення інформаційно-довідкового куточку з питань цивільного захисту.

Створення інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту в навчальних закладах регламентовано Кодексом цивільного захисту:

стаття 40 п. 3 «Для отримання працівниками відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим з урахуванням особливостей виробничої діяльності суб'єкта господарювання у кожному суб'єкті господарювання обладнується інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту»

стаття 41 «Формування культури безпеки життєдіяльності населення. Навчання учнів, студентів та дітей дошкільного віку»

та постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

Згідно вимог Кодексу цивільного захисту України, наявність інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту є обов'язковою для всіх підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Інформаційно-довідкові куточки з питань цивільного захисту створюються з метою доступного доведення до певної категорії населення (території) необхідної інформації з питань цивільного захисту та повідомлень, розроблених відповідно до особливостей місцевих умов та ймовірних надзвичайних ситуацій місцевого значення, небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації.

Конкретних стандартів (вимог) щодо оформлення інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту немає, тому обласним методичним кабінетом навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Одеської області розроблені рекомендації щодо оформлення таких куточків у навчальних закладах.

Інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту є частиною приміщення загального користування, його необхідно розміщувати в холі, коридорі, вестибюлі навчального закладу, де зазвичай, перебуває найбільше учасників навчально-виховного процесу та відвідувачів закладу.

Інформаційно-довідковий куточок обладнується в кожному окремо розташованому приміщенні навчального закладу (якщо є, наприклад декілька корпусів) та повинен відповідати наявним можливостям та ресурсам навчального закладу з протидії надзвичайним ситуаціям, небезпечним факторам, що передбачені об'єктовим планом реагування на надзвичайні ситуації.

Інформаційно-довідковий куточок складається зі стендів (планшетів) з тематично оформленими планшетами.

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) поділяються на:

- інформаційно-довідкові куточки (стенди) з постійною інформацією
- інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змінною інформацією
- інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змішаною інформацією

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) з постійною інформацією

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) з постійною інформацією - проста конструкція. Інформація на них наноситься в процесі навчання і не передбачає подальшої зміни.

Перевагою куточків (стендів) цього типу є можливість нанесення на них схем, графіків, таблиць, малюнків і фотографій. Це дозволяє представляти інформацію на них в найбільш зручній для сприйняття і запам'ятовування формі.

Куточки (стенди) з постійною інформацією застосовують, якщо навчальна інформація змінюється дуже рідко. Наприклад, це може бути інформація про протидію тероризму, техніки безпеки, правила протипожежної безпеки, тощо.

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змінною інформацією

Такі куточки (стенди) звичайно являють собою однотонне полотно з прозорими кишнями одного розміру. Вони служать для розміщення друкованої інформації на аркушах відповідного формату. Їх кількість може варіюватися в широких межах і безпосередньо залежить від розміру стенду. За бажанням можна збільшити ширину кишені, щоб у ньому вміщалися не тільки окремі аркуші, але й брошури (книги, посібники, методичні рекомендації, пам'ятки та інше).

Перевага куточків (стендів) зі змінною інформацією - можливість швидкої заміни інформації.

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змішаною інформацією

Найефективнішим у виконанні функцій за призначенням є інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змішаною інформацією. Такі стенди містять інформацію відповідно принципів оформлення наочності та поєднують постійну інформацію зі змінною. Постійна інформація зазвичай розміщується в верхніх кишнях, а змінна - знизу.

При оформленні таких інформаційно-довідкових куточків (стендів) з питань цивільного захисту постійною інформацією може бути:

- ✚ сигнали цивільного захисту (порядок оповіщення працівників) в разі виникнення аварії, катастрофи або стихійного лиха, алгоритм дій учасників

навчально-виховного процесу, персоналу навчального закладу з отриманням таких сигналів або інформації

- ✚ витяг з паспорту ризику району, де розташований навчальний заклад
- ✚ фактори ймовірних загроз техногенного характеру, правила поведінки під час виникнення аварій та катастроф
- ✚ інформація про ймовірні загрози природного характеру (стихійні лиха) відповідно до пори року, наслідки яких можуть негативно впливати на життєдіяльність учасників навчально-виховного процесу та працівників навчального закладу, рекомендації щодо засобів захисту від впливу небезпечних факторів ймовірних сезонних загроз природного характеру, правила поведінки під час стихійного лиха
- ✚ дії диспетчера (чергового) у випадку загрози тероризму
- ✚ порядок проведення евакуації дітей, педпрацівників, персоналу навчального закладу зі схемою розміщення та адресами збірних евакуаційних пунктів, рекомендації щодо готовності колективу навчального закладу до проведення евакуаційних заходів
- ✚ надання домедичної допомоги потерпілим

Змінною може бути така інформація:

- ✚ пам'ятка щодо порядку зв'язку з екстреними службами, які діють за скороченими телефонними номерами (101, 102, 103, 104 тощо) та комунальними аварійними службами допомоги працівникам
- ✚ Телефони екстрених служб

Оперативна аварійно-рятувальна служба	101
Поліція	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна газова служба	104
Головне управління ДСНС України в Одеській області 65091, м. Одеса, вул. Прохорівська 6	(048)779-31-63 (048)779-31-01
Начальник чергової зміни (цілодобово)	(048)724-56-40
Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами Одеської обласної державної адміністрації 65003, м.Одеса, вул.Чорноморського козацтва, 66А Черговий Департаменту	(048) 32-33-48 (0482)718-94-21 (048)718-93-65 (048)748-15-09

- ✚ права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту (відповідно до законодавства)

-
- ✚ схема розміщення захисних споруд цивільного захисту (далі – захисні споруди), маршрути висування учасників навчально-виховного процесу, працівників до них, порядок отримання засобів індивідуального захисту органів дихання
 - ✚ графік проведення консультацій з питань цивільного захисту
 - ✚ списки формувань особового складу навчального закладу
 - ✚ сезонні пам'ятки (рекомендації)
 - ✚ алгоритми дій в надзвичайних ситуаціях різного походження

Перевагою куточку (стенду) зі змішаною інформацією є можливість контролювати об'єм інформації з питань цивільного захисту та вносити методичні корективи в дану наочність.

Інформаційно-довідкові куточки (стенди) зі змішаною інформацією є найбільш раціональними та зручними у застосуванні.

Тематичний зміст планшетів інформаційно-довідкового куточка з питань цивільного захисту повинен викладатися зрозуміло, наочно, вкрай лаконічно та розміром шрифту, який забезпечує його легке засвоєння.

Залежно від місця розташування навчального закладу, учасників навчально-виховного процесу (працівників, персоналу), на яких спрямовується інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту його стенди (планшети) можуть містити додаткові тематичні розділи.

Також тематичне наповнення інформаційно-довідкового куточка визначається з урахуванням заходів, передбачених планом реагування на надзвичайні ситуації навчального закладу та містить інформацію про наявні можливості навчального закладу з протидії небезпечним факторам, які ймовірні для місця їх розташування:

- ✚ схема організації формувань цивільного захисту навчального закладу, їх завдання та порядок дій при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт
- ✚ перелік закріпленого обладнання, інструменту та майна, поіменні списки особового складу формувань з визначенням посад з цивільного захисту
- ✚ розклад занять та консультацій за програмами підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, та графік проведення об'єктових навчань, тренувань з цивільного захисту.

Запропоновані обласним методичним кабінетом НМЦ ЦЗ та БЖД Одеської області поради щодо оснащення інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту в навчальних закладах носять рекомендаційний характер.

Загальне тематичне наповнення куточків може доповнюватися та вдосконалюватися.

За необхідною інформацією щодо оформлення та інформаційного наповнення куточків звертайтеся за адресою :

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області

65007, м.Одеса, вул. В. Арнаутська, 95, тел. (048) 722-90-91, 725-02-10

Література до використання

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» від 26.06.2013 р № 443
3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» від 26.06.2013 року № 444
4. Постанова КМУ від 23.10.2013 року № 819 „Порядок проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту”
5. Постанова КМУ від 09.10.2013 року № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту»
6. Постанова КМУ від 30.10.2013 року № 841 «Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій»
7. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту від 21.11.2016 р. №1400.

Інформаційно - довідковий куточок з питань ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ЗОШ (ПТНЗ) _____ № _____

Права
та обов'язки
громадян у сфері
цивільного захисту

Дії за сигналом
«Увага всім»

Витяг з паспорту
ризик м. Одеса
(план-схема про імовірні
загрози природного та
техногенного характеру,
які загрожують)
ЗОШ « _____ » № _____

Телефони екстрених служб
та відповідальних осіб
служб з питань ЦЗ

Схема та порядок
оповіщення
при виникненні НС

Схема маршруту
пересування до місць
безпечного розміщення

Порядок дій учнів,
працівників ЗОШ
під час евакуації

Порядок дій
при виникненні
надзвичайних ситуацій,
характерних
для даного району

Алгоритм дій
у надзвичайних ситуаціях

СЕЗОННІ ПАМ'ЯТКИ (інформація)

Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ МАЮТЬ ПРАВО НА:

- отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі
- забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання
- звернення до органів влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій
- участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту
- отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами
- соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків
- медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних та психологічних травм

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ ЗОБОВ'ЯЗАНІ:

- дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої і технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації
- вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту
- повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій
- у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення і майна
- дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів, режимів радіаційного захисту
- виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві приватної власності, первинними засобами пожежогасіння, навчати дітей обережному поводженню з вогнем

Навчально-методичний центр ЦЗ та БЖД Одеської області

СИГНАЛИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Сигнал
«УВАГА ВСІМ!»
передусім інформації
про екстрені
повідомлення

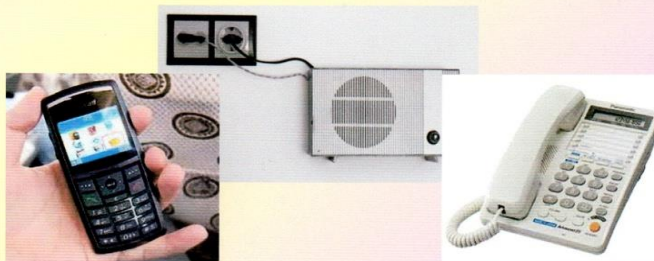

Подається сиренами,
виробничими(транспортними)
гудками, засобами зв'язку
(телефон, телевізор, радіо...)

За сигналом
«УВАГА ВСІМ!»
необхідно:

- **включити радіоприймач (телевізор) місцевого віщання**
- **уважно прослухати звернення до населення**
- **виконати всі запропоновані вам рекомендації**
- **сповістити про отриману інформацію сусідів, знайомих**

Навчально-методичний центр ЦЗ та БЖД Одеської області

ДІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕВАКУАЦІЇ

Евакуація – організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних та культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Основні СПОСОБИ ЕВАКУАЦІЇ з підприємства

автомобільним транспортом

пішим порядком

залізничним транспортом

При отриманні інформації про надзвичайні ситуації включити сирену (виробничий гудок), що означає подання попереджувального сигналу «УВАГА, ВСІМ!», після чого по радіотрансляції (або телевізійних приймачах) проводиться інформування про надзвичайні ситуації.

Кожен працівник підприємства повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації.

Всі працівники підприємства підлягають укриттю в захисній споруді цивільного захисту (вказується адреса, місце розташування () та забезпечується перебування в захисній споруді.

ДІЇ керівника ЦЗ під час проведення ЕВАКУАЦІЇ:

- контроль за проведенням евакуації
- вивезення (виведення) до безпечного району для розміщення евакуйованих працівників
- інформування уповноважених органів влади про хід евакуації
- задоволення мінімуму життєвих потреб працівників, тимчасове розміщення (розселення) у безпечних районах
- організація харчування, медичного обслуговування та санітарно-епідеміологічного нагляду в районах тимчасового розселення

При проведенні термінової евакуації працівників (персоналу) з небезпечних зон залучається весь наявний службовий транспорт, а також транспорт працівників для термінової евакуації працівників (персоналу), відвідувачів підприємства

ДІЇ працівників під час проведення ЕВАКУАЦІЇ:

- **НЕ ПАНІКУВАТИ, ЗБЕРІГАТИ СПОКІЙ**
- усі працівники підприємства повинні взяти з собою свої цінні речі, документи, а також вжити необхідні заходи щодо збереження матеріальних цінностей при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій
- при необхідності, працівники (персонал) підприємства забезпечуються індивідуальними засобами органів дихання
- **ПРАЦІВНИКИ ПІДПРИЄМСТВА під час проведення евакуації ЗОБОВ'ЯЗАНІ ВИКОНУВАТИ ВСІ ВКАЗІВКИ КЕРІВНИЦТВА**

Начально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєвильності
Одеської області

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Засоби індивідуального захисту органів дихання призначені для збереження життя та здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій, виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха тощо

До засобів індивідуального захисту органів дихання відносяться протигазі, захисні камери, респіратори, ватяно-марлеві пов'язки

Сучасні протигазі

ГП-7

ПФМ-1

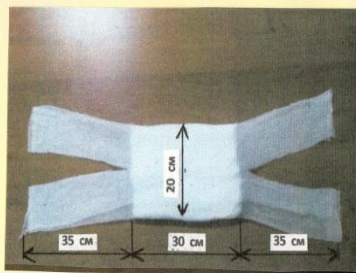

РПП-67

«Пелусток»

Найпростіші засоби індивідуального захисту органів дихання: ватяно-марлеві пов'язки, які рекомендовано використовувати при зараженні повітря парами хлору, аміаку, диму, пилу тощо

ДІЇ ПРИ ТЕХНОГЕННИХ НС

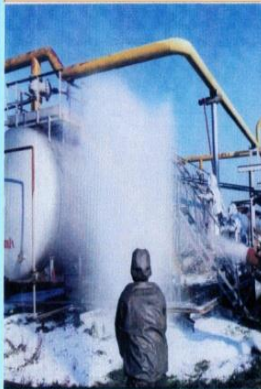
101

ПРИ ВИНИКНЕННІ ПОЖЕЖІ НЕОБХІДНО:

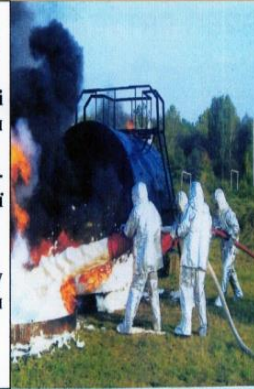
- повідомити в пожежну охорону, (101) назвати точне місце (адресу) пожежі, призначення будинку і наявність в ньому людей
- сповістити сусідів, а на об'єкті робітників і службовців; задіяти план евакуації
- виходячи із приміщення, щільно прикрити двері; вивести людей у безпечне місце
- при наявності потерпілих викликати "швидку медичну допомогу" (103)
- для захисту від диму, використовувати засоби індивідуального захисту органів дихання, як виняток, на короткий термін - вологі пов'язки
- рухатися до виходу повзиком або пригнувшись, при можливості накрити голову щільною тканиною;
- шукати людей, які залишилися, в коридорах, поблизу вікон і дверей, а дітей – під ліжками, у шафах, в куточках приміщень, ванних та туалетах.

НЕГАЙНО ПРИСТУПИТИ ДО ГАСІННЯ ПОЖЕЖІ ВОГНЕГАСНИКАМИ ТА ІНШИМИ ПЕРВИННИМИ ЗАСОБАМИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ. ОБОВ'ЯЗКОВО ЗУСТРІТИ ПОЖЕЖНІ ПІДРОЗДІЛИ, ПОВІДОМИТИ, ДЕ МОЖУТЬ БУТИ ЛЮДИ, ЯК ПІДІЙТИ (ПІД'ІХАТИ) ДО МІСЦЯ ПОЖЕЖИ

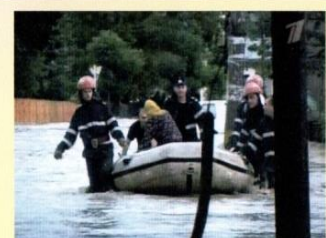

ПРИ АВАРІЇ З ВИКИДОМ (ВИЛИВОМ) НЕБЕЗПЕЧНОЇ ХІМІЧНОЇ РЕЧОВИНИ НЕОБХІДНО:

- сповістити населення про аварію
- покинути приміщення, вимкнути всі електронагрівальні прилади, взяти документи, гроші; якщо неможливо покинути приміщення, негайно провести його герметизацію
- одягнути індивідуальні засоби органів дихання (ватяно-марлеві пов'язки змочити розчинами лимонної, борної кислоти або питної соди, водою – відповідно до типу аварії)
- провести евакуацію, або вивести людей в безпечне місце
- виходити із зараженої зони перпендикулярно напрямку вітру, враховуючи властивості небезпечної хімічної речовини
- використовувати первинні засоби пожежогасіння
- надати першу медичну допомогу потерпілим

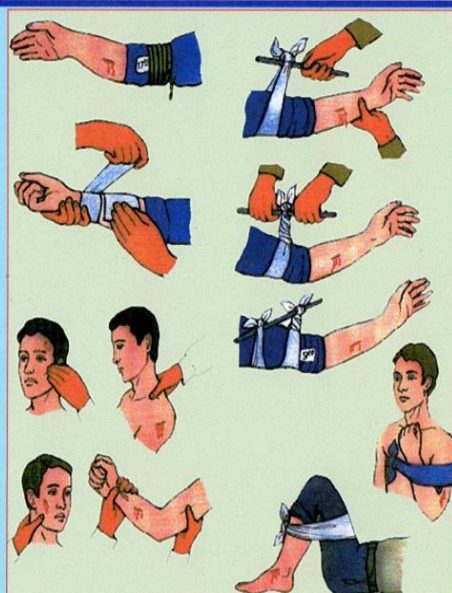
Дії у випадку отримання мовної інформації про штормове попередження (сильного вітру, урагану, землетрусу, повені, заметілі...тощо)

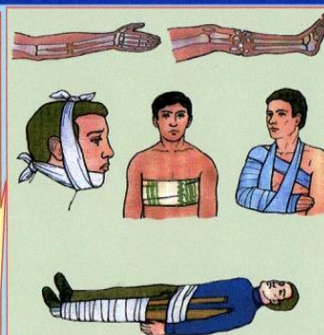
- уважно слухайте в засобах мовлення інформацію про обстановку та рекомендації про порядок дій
- підготуйтеся до виключення електроенергії, закрийте газові крани, погасіть вогонь в грубах, камінах
- приберіть майно з двору та балконів, підвалу, обріжте сухі дерева, що можуть завдати шкоди Вашому житлу
- поставте на підлогу речі, які можуть власти та причинити травми
- щільно закрийте двері та вентиляційні отвори, відключіть електроприлади і т.д.
- перейдіть у більш стійку капітальну будівлю, сховайтесь у підвалі
- під час грози не намагайтесь перейти в іншу будівлю – це небезпечно
- не ставте свої авто під деревами
- якщо Ви опинились на вулиці – тримайтесь подалі від будинків, стовпів електромереж, високих парк
- якщо все ж таки сталося лихо і Вам потрібна допомога - викличте рятувальну службу за тел. 101

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА

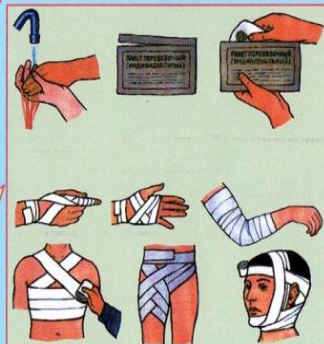

ВАРІАНТИ ІММОБІЛІЗАЦІЇ ПЕРЕЛОМІВ:
накладання різних видів фіксуючих пов'язок і використання табельних та підручних фіксуючих засобів

ВАРІАНТИ НАКЛАДАННЯ АСЕПТИЧНИХ ПОВ'ЯЗОК НА РАНИ:

- на палець;
- на кисть;
- на лікоть;
- на груди;
- на пахову частину тіла;
- на голову

ВАРІАНТИ ЗУПИНЕННЯ КРОВОТЕЧІ:
шляхом накладання джгута, закруток, давлючої пов'язки, притискування артерії; загином кінцівок

ПРИ ЗУПИНЦІ ДИХАННЯ І ПРИПИНЕННІ СЕРЦЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВОДИТИ ШТУЧНУ ВЕНТИЛЯЦІЮ ЛЕГЕНІВ І ЗОВНІШНІЙ МАСАЖ СЕРЦЯ (ЧЕРЕДУВАТИ 30 НАТИСКУВАНЬ З ДВОКРАТНИМ ВДУВАННЯМ ПОВІТРЯ).

НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ УРАЖЕННІ ХЛОРОМ

Хлор відноситься до газоподібних речовин, жовто-зеленого кольору, має запах вапна, сильнодіючий задушливий і дратівливий ефект. Для нього характерна висока хімічна активність і розчинність у воді.

Отруєння хлором можливе у разі:

- ♦ перевищення максимально допустимих концентрацій хлору для знезараження води в трубопроводі (сильний запах хлору);
- ♦ наявність хлору у великій кількості у воді басейну і часте купання в ньому;
- ♦ відбілювання і прання в закритому не провітрюваному приміщенні;
- ♦ аварії на підприємстві;
- ♦ використання хлору в якості зброї масового ураження

Що робити при отруєнні хлором? До прибуття медиків слід надати домедичну допомогу потерпілому:

- ♦ домедична допомога при отруєнні хлором проводиться людиною, яка опинилась поруч з постраждалим. Саме від швидкості і правильності її дій залежить прогноз для життя хворого.
- ♦ **ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!** У разі знаходження в приміщенні, в якому стався викид хлору, слід згадати, чим потрібно змочувати ватно-марлеву пов'язку при загрозі отруєння хлором. Найкраще підійде 2% розчин соди. Якщо її немає – змочіть пов'язку простою водою, або, в крайньому випадку – слиною, сечею.

Профілактика отруєння хлором складається з:

- ♦ забезпечення належних умов праці відповідно до санітарно-технічних вимог (вентиляція, провітрювання, справне обладнання)
- ♦ використання індивідуальних засобів захисту при роботі з хімікатами на виробництві
- ♦ регулярні перевірки концентрацій хлору в повітрі робочої зони

Отруєння хлором – небезпечний стан, який може призвести до смерті. Людина, яка надихалась хлором, може загинути через декілька хвилин. Перед наданням домедич. Лікування проводиться в умовах реанімаційного відділення, і може зайняти тривалий період часу. ної допомоги потерпілому, людина (рятувальник) повинна переконатися, що йому самому не загрожує небезпека

*Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Одеської області*

ПАМ'ЯТКА

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

здійснюється за принципами:

- гарантування та забезпечення державою конституційних прав громадян на захист життя, здоров'я та власності
- комплексного підходу до вирішення завдань цивільного захисту
- пріоритетності завдань, спрямованих на рятування життя та збереження здоров'я громадян
- максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій
- централізації управління, єдиноначальності, підпорядкованості, статутної дисципліни Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, аварійно-рятувальних служб
- гласності, прозорості, вільного отримання та поширення публічної інформації про стан цивільного захисту, крім обмежень, встановлених законом
- добровільності – у разі залучення громадян до здійснення заходів цивільного захисту, пов'язаних з ризиком для їхнього життя і здоров'я
- відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування за дотримання вимог законодавства з питань цивільного захисту
- виправданого ризику та відповідальності керівників сил цивільного захисту за забезпечення безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Одеської області

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Одеської області

ПАМ'ЯТКА

для евакуйованих

► Працівникам об'єкта ЦЗ (підприємства, організації, установи)
і членам їх сімей **НЕОБХІДНО**:

- **ЗНАТИ** про включення Вас і членів Вашої сім'ї до списків на евакуацію
- **ЗНАТИ** яким видом транспорту (потягом, автомобілями) або пішим порядком Ви вирушаєте до нового місця розташування підприємства (організації, установи)
- **ЗНАТИ** місце збору перед відправленням на збірний пункт евакуації (ЗПЕ), адресу ЗПЕ і час відправлення (потягу, автомобіля),

або пішої колони

- **ЗНАТИ** новий район (пункт) розташування об'єкта, якщо це визначено завчасно
- **ЗНАТИ** сигнали оповіщення ЦЗ та як діяти за сигналами ЦЗ
- **Перед тим, як залишити житло НЕОБХІДНО:**
- зачинити вікна • вимкнути газ, воду і електрику
- забрати продукти з холодильника
- **З СОБОЮ МАТИ ДОКУМЕНТИ:**
- паспорт, свідоцтва про народження (для дітей), документи про освіту, посвідчення про шлюб, пенсійне посвідчення, водійські права, трудову книжку та інші документи, гроші та цінні речі
- **Взяти з собою валізу** (рюкзак, дорожню сумку) з теплим одягом, постільною білизною, особистими речами і предметами гігієни. Загальна вага не повинна перевищувати 50 кг
- до валізи (рюкзака, дорожньої сумки) прикріпити табличку з позначенням адреси постійного місця проживання, прізвища евакуйованого і станції призначення
- **одержати та підтримувати у готовності засоби індивідуального захисту** (респиратор, протигаз), індивідуальну аптечку
- **виконувати всі розпорядження посадових осіб евакуаційних органів та евакоприймальників органів.** Дотримуватись дисципліни та порядку на маршруті (на шляху руху на транспорті) та в районі розселення за новим місцем розташування об'єкта.

За можливістю, надавайте сприяння органам правопорядку, громадського порядку і медичним працівникам.

ПАМ'ЯТКА
про рівні терористичних загроз
та безпечної відстані від вибухового пристрою

а) рівні терористичних загроз, які встановлюються на всій території (або окремих місцях), на об'єктах можливих терористичних посягань

Рівень терористичної загрози	Значення рівня терористичної загрози
«сірий» (можлива загроза)	- за наявності факторів (умов), що сприяють вчиненню терористичного акту
«синій» (потенціальна загроза)	- за наявності інформації (що потребує підтвердження) про підготовку до вчинення терористичного акту
«жовтий» (імовірна загроза)	- за наявності достовірної (підтверженої) інформації про підготовку до вчинення терористичного акту
«червоний» (реальна загроза)	- у разі вчинення терористичного акту

б) безпечні відстані від вибухового пристрою

вид вибухового пристрою	Тип вибухового пристрою	Безпечна відстань, м
	ручна граната Ф1	не менше ніж 200м
	ручна граната РДГ-5	не менше ніж 50м
	тротилова шашка	не менше ніж 50м
	валіза (кейс)	не менше ніж 300м
	дорожня валіза	не менше ніж 400м

Алгоритм дій
при знаходженні невідомого предмету, який може виявитися
вибухонебезпечним предметом

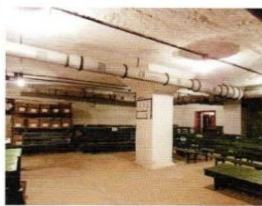
- негайно припинити роботи в місці виявлення невідомого предмету
- категорично забороняється торкатися, відкривати, пересувати або виконувати будь-які інші дії зі знайденим предметом
- відійти на безпечну відстань та повідомити про небезпечну знахідку, керівника суб'єкта господарювання, правоохоронні органи та рятувальників за тел. **101, 102**
- не підходити, не торкатися, не пересувати, не накривати
- по можливості позначити або огородити місце знахідки
- обов'язково дочекатися прибуття рятувальників, мінерів або представників правоохоронних органів

Укриття населення в захисних спорудах

Укриття населення в захисних спорудах - найбільш надійний спосіб захисту від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

В залежності від захисних властивостей ці споруди поділяються на сховища і протирадіаційні укриття.

Сховище - герметична споруда для захисту населення, в якій на протязі певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок, воєнних (бойових) дій та терористичних актів

Протирадіаційне укриття

негерметична споруда для захисту населення, в якій створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості

Швидкоспоруджувана захисна споруда (ЗЗ) - фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Дані про місцезнаходження сховищ, протирадіаційних укриттів, найпростіших укриттів можна отримати у райдержадміністраціях, органах місцевого самоврядування, а також в районних відділах Головного управління Державної служби надзвичайних ситуацій України.

ПАМ'ЯТКА

Після одержання повідомлення по радіо (або через інші засоби оповіщення) про радіаційну небезпеку населенню рекомендується негайно:

призначення (наприклад, мильні розчини для обробки рук), перекрити крани

- провести екстрену йодну профілактику (якомога раніше, але тільки після спеціального оголошення). Йодна профілактика - це прийом препаратів стабільного йоду: йодистого калію або водно-спиртового розчину йоду. При цьому досягається 100% ступінь захисту від накопичення радіоактивного йоду в щитовидній залозі.

- Йодистий калій треба вживати після їди разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 діб:
 - дітям до 2 років - по 0,040 г на 1 прийом;
 - дітям старше 2-х років і дорослим - по 0,125 г на 1 прийом.
- водно-спиртовий розчин йоду треба вживати після їди 3 рази на день протягом 7 діб:
 - дітям до 2-х років - по 1 - 2 краплі 5%-ної настоянки на 100 мл молока;
 - дітям старше 2-х років і дорослим - по 3 - 5 крапель на склянку молока.
- Наносити на кисті рук настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7-ми діб.

Почати готуватися до можливої евакуації

- Підготувати документи і гроші, предмети першої необхідності, упакувати ліки, до яких Ви часто звертаєтесь, мінімум білизни і одягу (1 - 2 зміни). Зібрати запас консервованих продуктів, в тому числі молоко для дітей на 2 - 3 дні. Зібрані речі треба запакувати в поліетиленові мішки і пакети і покласти їх в приміщенні, яке найбільш захищене від проникнення зовнішнього забруднення.

Намагайтеся виконати такі правила

- вживати в їжу тільки консервоване молоко і харчові продукти, які зберігаються в закритих приміщеннях і не піддавалися радіоактивному забрудненню. Не пити молоко з під корів, які продовжують пасти на забруднених полях - радіоактивні речовини уже почали циркулювати по так званих біологічних ланцюжках;
- не вживати овочі, які росли в відкритому ґрунті і зірвані після початку надходження радіоактивних речовин в навколишнє середовище;
- не пити воду із відкритих джерел та із водопроводу після офіційного оголошення радіаційної небезпеки;
- накрити колодязі плівками або кришками;
- уникати довгих пересувань по забрудненій території, особливо по запиленій дорозі або траві, не ходити в ліс, утримуватись від купання в найближчих водоймищах;
- змінити взуття (заходячи до приміщення забруднене взуття треба залишити на сходах або на ганку).

В разі пересування по відкритій місцевості необхідно використовувати підручні засоби захисту:

- органів дихання - прикрити рот і ніс марлевою пов'язкою, змоченою у воді, носовою хусткою, рушником або будь-якою частиною одягу;
- шкіри та волоссяного покриву - прикрити будь-якими предметами одягу, головними уборами, косинками, накидками, рукавицями. Якщо Вам конче необхідно вийти на вулицю, то рекомендується взути гумові чоботи.

Особливо звертаємо Вашу увагу, що вживання алкоголю в цей період - період максимального стресового напруження - може вплинути на правильність прийняття рішення.

Багаточисельними дослідженнями встановлено, що вживання алкоголю не надає профілактичної дії при опроміненні організму людини, а навпаки, посилює розвиток променевого ураження.

Евакуація - організоване вивезення із зони ситуації або зони ураження населення, загроза його життя або матеріальних і виникає загроза їх

ПАМ'ЯТКА ДІЯ НАСЕЛЕННЯ ПІСЛЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ

виведення чи надзвичайної можливої якщо виникає здоров'ю, а також культурних цінностей, якщо поширенню (Кодекс ЦЗ України)

- Перед повідомленням про порядок та початок евакуації буде подано звуковий сигнал "Увага, всім!" - переривисте звучання електросирен. Почувши цей сигнал, необхідно увімкнути гучномовці радіомовлення, телевізори та вислухати повідомлення.

- Отримавши інформацію про надзвичайну ситуацію та рішення про проведення евакуації, населення зобов'язано негайно залишити свої квартири та власні будинки, при цьому відключити електричну мережу, газ, воду, закрити вікна і квартирки, двері і вийти на збірні евакуаційні пункти та пункти посадки на автотранспорт, або у безпечні зони, вказані в повідомленні.

- Евакуація передбачається комбінованим способом, при якому основна частина населення виходить пішки. Збір населення, реєстрація та відправка колон буде проводитись на збірних евакуаційних пунктах.

- Люди похилого віку (чоловіки старше 65 років, жінки старші 60 років), вагітні жінки, жінки з дітьми до 10 років, хворі, інваліди збираються на пунктах посадки на автотранспорт.

- При виході з собою взяти документи, гроші, продукти харчування та воду на три доби, постільну білизну, необхідний одяг та взуття вагою не більше 50 кг. на кожного члена сім'ї, дітям дошкільного віку вкласти в кишеню або пришити до одягу записку, де зазначається прізвище, ім'я та по-батькові дитини та батьків і домашню адресу.

- Обов'язково взяти з собою засоби індивідуального захисту (протигази, респіратори, марлеві пов'язки).

- На збірних евакуаційних пунктах, пунктах посадки на автотранспорт уважно слухайте та чітко виконуйте всі розпорядження посадових осіб евакуаційних органів та органів охорони громадського порядку.

- Свій збірний евакуаційний пункт та пункт посадки на автотранспорт Ви можете взяти у витягу з Плану евакуації населення Одеської області, району, міста.

- В безпечному місці Вас приймуть і розмістять в громадських будівлях чи житлових будинках. Для евакуйованих буде організоване комунально-побутове та медичне обслуговування.

Ви ж в свою чергу зобов'язані виконувати всі розпорядження приймальних евакуаційних органів та місцевих органів влади

Висока організованість та дисципліна кожного громадянина - головне в період евакуації!

ПАМ'ЯТКА

ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ – ЦЕ ЗАХВОРЮВАННЯ, ВИКЛИКАНЕ ВІРУСОМ ІМУНОДЕФІЦИТУ ЛЮДИНИ.

ОСТАННЯ СТАДІЯ ЦЬОГО ЗАХВОРЮВАННЯ НАЗИВАЄТЬСЯ СИНДРОМОМ НАБУТОГО ІМУНОДЕФІЦИТУ (СНІД).

ДЖЕРЕЛА ЗАРАЖЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЄЮ (СНІДОМ):

▶ **ЧЕРЕЗ КРОВ: ПРИ ПЕРЕЛИВАННІ ІНФІКОВАНОЇ КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ, ПРИ СПІЛЬНОМУ ВИКОРИСТАННІ ШПРИЦІВ**

(ЯКЩО ІНСТРУМЕНТИ НЕ СТЕРИЛЬНІ)

▶ **ЧЕРЕЗ СТАТЕВИЙ ШЛЯХ: ПРИ НЕЗАХИЩЕНОМУ СТАТЕВОМУ КОНТАКТІ**

▶ **ВІД ВІЛ-ІНФІКОВАНОЇ МАТЕРІ ДО ДИТИНИ (ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ, ПОЛОГІВ І ГРУДНОМУ ВИГОДОВУВАННІ)**

ЩО РОБИТИ, ЩОБ НЕ ЗАРАЗИТИСЬ?

▶ **НІХТО НЕ ЗАХИСТИТЬ ВАС КРАЩЕ НІЖ ВИ САМІ! (САМИЙ ПОШИРЕНИЙ СПОСІБ ЗАРАЖЕННЯ – СТАТЕВИЙ, А ЦЕ ЗНАЧИТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ВИБОРУ НАДІЙНОГО ПАРТНЕРА ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕЗЕРВАТИВІВ)**

▶ **СЛІДКУЙТЕ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ОДНОРАЗОВИХ ШПРИЦІВ ПРИ ВІДВІДУВАННІ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ, СТЕРИЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В ПЕРУКАРНЯХ ТА КОСМЕТИЧНИХ САЛОНАХ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІРСІНГУ, ТАТУЮВАННЯ, ПРОКОЛЮВАННЯ ВУХ ТОЩО**

▶ **ВАКЦИНИ ПРОТИ СНІДУ НЕ ІСНУЄ, ТОМУ ЄДИНИМ СПОСОБОМ ЗАПОБІГАННЯ ІНФІКУВАННЯ УНИКНЕННЯ СИТУАЦІЙ, ЩО НЕСУТЬ РИЗИК ЗАРАЖЕННЯ!!!**

ВБИВЧІ ІГРИ

Дітям і підліткам у соціальних мережах пропонують ігри, які доводять учасників ігрових груп до самогубства.

Переважає більшість учасників таких груп – освічені, допитливі, активні діти, які цікавляться кіно і музикою, читають книги, частіше, саме такі діти, із-за цікавості захоплюються он-лайн іграми, та потрапляють у так звані "групи смерті", які несуть небезпеку життю!

ЯК НЕ ПОТРАПИТИ В «ГРУПУ СМЕРТІ» та ВБЕГТИСЯ ВІД БІДИ?

▶ **НЕ ВІРТЕ незнайомцям з Інтернету, які ВАМ співчують у невдачах:** дівчаткам можуть говорити, що їх "ніхто не розуміє", "ти нікому не потрібна", «ти не гарна». Хлопчикам внушають, що вони невдахи у цьому несправедливому світі, що до них друзі або батьки відносяться не так, як потрібно, що вони заслуговують на краще до себе відношення

▶ **НЕ ВІРТЕ незнайомцям з Інтернету, що всі проблеми та образи зникнуть в іншому – світі "для обраних"**

▶ **НЕ ВІРТЕ незнайомцям з Інтернету, незнайомці спеціально перебільшують ВАШІ проблеми, роздмухують «із мухи слона», заманюючи ВАС у психологічну залежність**

▶ **НЕ ВІРТЕ незнайомцям з Інтернету, що всі проблеми, неприємності та образи зникнуть в іншому світі – світі "для вибраних"**

▶ **НЕ виконуйте ніяких завдань, квестів, від незнайомих з Інтернету, особливо, коли такі завдання (квести) пропонують виконувати щоденно, робити їх відео, або фото зйомку та відправляти куратору**

▶ **НЕ відкривайте нікому своїх особистих даних та даних про Ваших близьких та рідних**

▶ **НЕ виконуйте завдань, коли від ВАС вимагають завдати собі болю, чи травми !!!**

▶ **РОЗПОВІДАЙТЕ ПРО ВСЕ БАТЬКАМ або ДРУЗЬЯМ, ВЧИТЕЛЯМ, або ПСИХОЛОГУ, ЛЮБІЙ ЛЮДИНІ, ЯКА ВАС МОЖЕ ВИСЛУХАТИ!!!**

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Соціальні мережі – цікаві, але і дуже НЕБЕЗПЕЧНІ!

БУДЬТЕ УВАЖНИМИ У СПІЛКУВАННІ та ВИБОРІ НОВИХ ДРУЗІВ в ІНТЕРНЕТІ !

ПАМ'ЯТКА

ВИМОГИ ДО ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

в навчальних закладах

У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖИ ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА УСТАНОВ МАЮТЬ БУТИ СПРЯМОВАНІ, В ПЕРШУ ЧЕРГУ, ДІТЕЙ, ЇХ ЕВАКУАЦІЮ ТА РЯТУВАННЯ!

► Кожен педагогічний працівник, працівник, учень навчального закладу зобов'язаний знати і точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі, заспокоївшись, виконувати вимоги інструкції та вказівки керівництва щодо виходу у безпечне місце.

► У приміщеннях та на території навчального закладу забороняється палити і розкидати запалені сірники, застосовувати в приміщеннях відкритий вогонь (паяльні лампи, факели тощо).

На території навчального закладу не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття, відходів, пакувальних матеріалів.

► Не дозволяється розміщувати у будівлях навчальних закладів вибухонебезпечні, пожежно-небезпечні приміщення та склади, у тому числі на основі оренди.

► Евакуаційні шляхи і виходи із навчальних закладів повинні утримуватися вільними, нічим не зашарашуватися і у разі виникнення пожежі забезпечувати безпеку під час евакуації людей, які перебувають у приміщеннях навчального закладу.

► Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з навчального закладу. Влаштування дверей з відчиненням усередину приміщення допускається у разі одночасного перебування в ньому не більше 15-ти осіб.

► Килими, килимові доріжки та інше покриття підлоги у приміщеннях навчальних закладів повинні надійно кріпитися до підлоги і бути помірно безпечними щодо токсичності продуктів горіння.
Сходові марші й майданчики повинні мати справні огорожі з поручнями.

► Евакуаційні виходи мають бути позначені світловими покажчиками з написом "Вихід" білого кольору на зеленому фоні.

► Не допускається зашарашення шляхів евакуації (коридорів, проходів, сходових маршів, холів) меблями, обладнанням, різними матеріалами, навіть якщо вони не зменшують нормативної ширини.

Не дозволяється також розвішувати на стінах сходових клітин навчальних закладів стенди, панно.

► У школах обов'язково повинні бути вогнегасники, а у всіх класах – знаки пожежної безпеки.

У всіх навчальних закладах мають бути системи оповіщення про пожежу.

► Електромережа повинна знаходитись у справному стані. Особи, які відповідають за пожежну безпеку в навчальному закладі, обов'язково повинні пройти навчання, інструктажі з питань цивільної, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях за місцем роботи.

Потрібно здійснити замір опору ізоляції електромережі та блискавкозахисту.

Кожен учасник навчально-виховного процесу, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів), **ПОВИНЕН НЕГАЙНО** повідомити про пожежу за телефоном: 101; задіяти систему оповіщення про пожежу, розпочати евакуацію під керівництвом дирекції навчального закладу з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації.